

Izdevums Nr. 127 / 2022. gada MARTS

Karš satricina energoproduktu tirgu pasaulē

Elektroenerģijas tirgus
vēl nav pilnībā atguvies no pandēmijas ietekmes

Mēreni laikapstākļi veicina
elektroenerģijas pieprasījuma samazinājumu

Ģeopolitiskā situācija un energoresursu
cenas veicina saules paneļu uzstādīšanu uzņēmumos

Latvenergo koncerna
nerevidētie 2021.gada rezultāti

Kā ēku renovācija
ietekmē iedzīvotāju ikdienu?

Bezmaksas izglītojošie
vebināri 2022. gadā

Karš satricina energoproduktu tirgu pasaulē

Guntis Lūsis, AS "Latvenergo" Enerģijas vairumtirdzniecības direktors

Krievijas iebrukums, veicot pilna mēroga karadarbību Ukrainā, satricinājis visu pasauli. Notikumi ir traģisma pilni, un uz tiem ļoti strauja reakcija ir finanšu un energoproduktu tirgos. Politiskā griba un sankciju ieviešana pret agresoru ir grandioza mēroga — mērķis ir panākt kara izbeigšanu, izolējot Krieviju, un miera labā ekonomika uzņem visu šoku. Tas redzams cenu eskalācijā visplašākajā spektrā, un neskaidrība par turpmāko notikumu attīstību rada pieaugošu nestabilitāti tirgos un pasaules ekonomikā.

Mēs visi esam dzirdējuši par finanšu un preču plūsmas sankcijām attiecībā uz Krieviju, kas ietekmē piedāvājumu samazinājumu un piegāžu traucējumus, kas rada lielāku pieprasījumu alternatīvu piegāžu meklējumos. Reakcija atspoguļojas izejvielu cenu straujās izmaiņās. Viens no pasaules galvenajiem energoproduktiem — nafta piedzīvo cenas rekorda kāpumu. Marta pirmajā nedēļā tās cenas pieauga par aptuveni 20 %, sasniedzot 120 USD par barelu. Ņemot vērā, ka jau ir lēmumi par naftas un naftas produktu importa pārtraukšanu, vēl joprojām turpinās starpvalstu sarunas par naftas un naftas produktu iegādes ierobežojumiem no Krievijas, un turpmāka cenu reakcija var sasniegt atzīmi 150 USD par barelu.

Līdzīgi kā naftas tirgu, arī ogļu cena šajā laikā ir kāpusi par vairāk nekā 50 %, sasniedzot un pārsniedzot atzīmi 200 USD/t. Turklāt tuvākajos mēnešos ogļu cena ir īpaši augsta, jo tiek papildināti ogļu krājumi, un vienlaikus ir piegādes traucējumi gan no Dienvidāfrikas, gan Krievijas, gan Austrālijas, kā arī daudzas kompānijas atturas no Krievijas izcelsmes ogļu iepirkuma.

Dabaszgāzes cena tirgū ir uzlēkusi ārkārtēji strauji, un marta pirmajā nedēļā gāzes cena epizodiski reģistrēta 200 līdz 345 EUR/MWh. Redzam, ka nākamajai ziemai sagaidāmā cena biržā ir kāpusi par vairāk nekā 50 %. Jau šobrīd daudzas kompānijas Eiropā pārtrauc turpmākas dabaszgāzes piegādes no Krievijas. Savukārt tas strauji palielina sašķidrinātās dabaszgāzes pieprasījumu globālajā tirgū. Vienlaikus arī Eiropas Savienībā notiek diskusijas, kā paātrināt Eiropas dabaszgāzes krātuvju papildījumu līdz 80–90 % līmenim pirms nākamās ziemas iestāšanās, un ir intensīvas pārrunas par alternatīvām dabaszgāzes piegādēm no ASV, Kataras, Alžīrijas un Norvēģijas.

Pie tik augstām dabaszgāzes un ogļu cenām samazinās industriālo uzņēmumu patēriņa prognozes, un tas skar arī oglekļa emisijas kvotu pieprasījumu. Augsto

energoresursu cenu dēļ tiek prognozēts augsts svārstīgums un ekonomikas attīstības bremsēšanās, jau šobrīd lielāko valstu ekonomikas inflācijas rādītāji ir ar augšupejošu tendenci, birst centrālo banku aizdevumu likmju celšana.

Ņemot vērā, ka "Miera alianses" valstu politiskā griba likvidēt Krievijas agresiju ir pārsteidzoši spēcīga un ka ietekme uz ekonomiku netiek uzskatīta par svarīgāko apstākli, var paredzēt, ka Eiropas zaļajā kursā tiks pieņemti īslaicīgi zaudējumi, bet ilgtermiņā ieguvums būs strauja atteikšanās no fosilo resursu dedzināšanas. Šobrīd tiek pievērsta lielāka uzmanība jaunu vēja parku un saules staciju būvniecībai, kā arī energoefektivitātei, piemēram, ēku siltināšanai — rīcība kopumā sekmēs atteikšanos no fosilajiem energoresursiem un pastiprinās vēlmi attīstīt AER, kā arī palielināt tehnoloģiju pilnveidojumu dažādos ražošanas procesos.

Daudz vairāk strādāsīm, lai kļūtu energoneatkarīgi un oglekļa dioksīda emisijās neitrāli, jo ģeopolitiskā drāma liek valstīm meklēt diversificētus avotus gāzes piegādēm īstermiņā un paātrināti attīstīt zaļā kursa ceļa karti ekonomikai ilgtermiņā.

Domājot par Baltijas energodrošību, notiek diskusijas par gāzes resursa pietiekamību reģionā. Jāuzsver, ka operatīvi pieņemtie lēmumi iepirkumiem 2 TWh apjomā nodrošina elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu AS "Latvenergo" termoelektrostacijās plānotajam pamata režīmam 2022. gadā, vienlaikus paredzot gāzes rezerves iespējamās energokrīzes situācijā. ●

Elektroenerģijas tirgus vēl nav pilnībā atguvies no pandēmijas ietekmes

Rodika Prohorova, AS "Latvenergo" vecākā tirdzniecības analītiķe

Elektroenerģijas patēriņš Baltijā un Eiropas Savienības (ES) mērogā 2021. gadā ekonomikas atveseļošanās dēļ strauji pieauga. Tomēr, apkopojot datus, redzam, lai arī elektroenerģijas pieprasījums ES mērogā atgriežas tuvu pirmspandēmijas līmenim, valstu līmenī tendences ievērojami atšķiras.

Pēc Nord Pool biržas datiem 2021. gadā Latvijā elektroenerģijas patēriņš pieauga par 3 %, salīdzinot ar 2020. gada patēriņu. Tika patērēta 7 282 GWh, salīdzinot ar 7 059 GWh 2020. gadā. Baltijas mērogā pieprasījums pieauga par 4 %, un pavisam tika patērēta 27 935 GWh, kur Igaunijā un Lietuvā patēriņš pieauga par 4 %.

2021. gadā Latvijā tika patērēts vismazāk elektroenerģijas. Igaunijā patēriņš bija 8 279 GWh, kas ir tuvu Latvijas patēriņa apjomiem, savukārt Lietuvā tas ir krietni augstāks — 12 374 GWh.

Ekonomikas atveseļošanās sekmēja pieprasījumu pēc elektroenerģijas

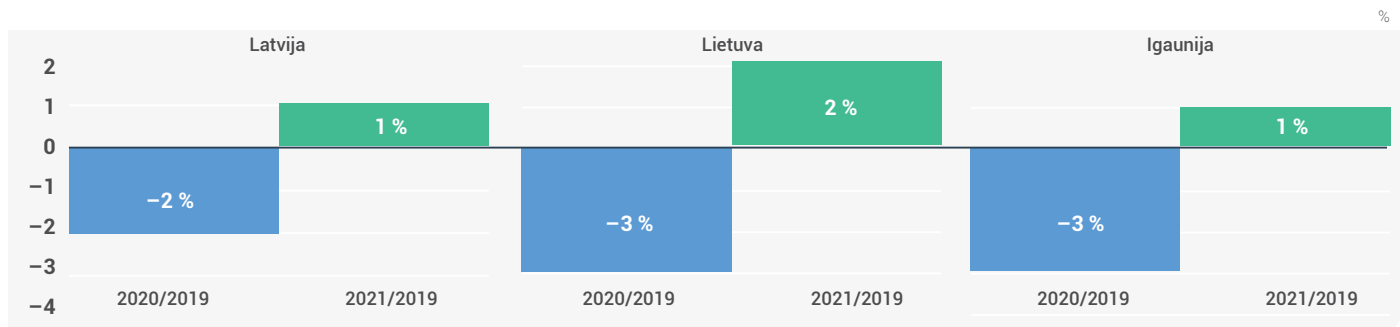
Eiropā 2020. gada elektroenerģijas patēriņa būtisku samazinājumu ietekmēja Covid-19 pandēmijas izplatīšanās, it īpaši pirmajā pandēmijas vilnī, kas ierobežoja

rūpniecības sektoru, tirdzniecības, piegāžu darbību, arī biroju slēgšana bija iemesls tam, ka cilvēki strādāja attālināti no mājām. Tomēr, atskatoties uz 2021. gadu, redzam, ka pakāpeniska ekonomikas atveseļošanās sekmēja arī elektroenerģijas pieprasījuma atgriešanos pirmspandēmijas līmenī.

Balstoties uz Ember neatkarīgās enerģētikas domnīcas sniegto informāciju, no 2019. līdz 2020. gadam Eiropas Savienībā novērots elektroenerģijas pieprasījuma kritums par 3,5 % (–100 TWh), taču gandrīz visu šo samazinājumu tirgus atguva 2021. gadā, pieprasījumam pieaugot par 3,4 % (+95 TWh) salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu un sasniedzot gandrīz tādu pašu patēriņa līmeni, kāds tas bija pirms pandēmijas 2019. gadā. Tomēr kopumā 2021. gads bija aukstāks nekā 2019. gads, kas parasti nozīmētu lielāku pieprasījumu, ja pieņem vienādus pieprasījuma apstākļus, taču šobrīd elektroenerģijas pieprasījums vēl nav pilnībā atguvies no pandēmijas ietekmes.

Lai arī elektroenerģijas pieprasījums ES mērogā atgriežas tuvu līmenim pirms pandēmijas, valstu līmenī tendences ievērojami atšķiras. Elektroenerģijas pieprasījums joprojām bija ievērojami mazāks nekā pirms pandēmijas Spānijā (–2 %), savukārt Polijā (+3 %), Zviedrijā (+4 %) un Dānijā (+7 %) tas strauji pieauga. ●

Attēls. **Baltijas valstu elektroenerģijas patēriņa izmaiņas**

avots: Nord Pool

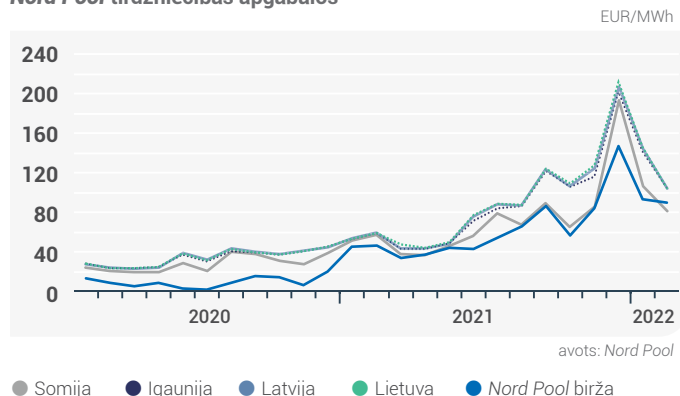
Mēreni laikapstākļi veicina elektroenerģijas pieprasījuma samazinājumu

Karīna Viskuba, AS "Latvenergo" tirdzniecības analītiķe

- Elektroenerģijas cenas turpina samazinājuma tendenci
- Nākotnes elektroenerģijas kontraktu cenas pieaug
- Baltijas kopējās elektroenerģijas izstrādes attiecība pret patēriņu — 56 %
- Pieaug AS "Latvenergo" hidroelektrostaciju izstrāde
- Spēcīga energoproduktu cenu eskalācija februāra beigās

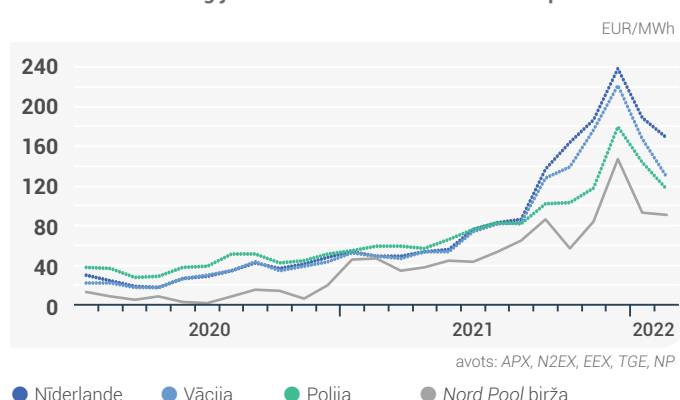
Aizvadītajā mēnesī elektroenerģijas cenas Nord Pool reģionā turpināja janvāri iesāktu samazinājuma tendenci. Februāra Nord Pool sistēmas cena bija 90,25 EUR/MWh, kas ir samazinājums par 3 %, salīdzinot ar janvāri. Tikmēr cenu kritums Baltijā bija ievērojami lielāks. Lietuvā vidējā elektroenerģijas cena februārī bija 104,74 EUR/MWh, kas ir kritums par 28 %, salīdzinot ar mēnesi iepriekš. Latvijā mēneša vidējā cena samazinājās par 27 % un bija 104,72 EUR/MWh. Viszemākā elektroenerģijas cena Baltijas reģionā aizvadītajā mēnesī bija Igaunijā — 104,63 EUR/MWh, kas bija par 26 % mazāka nekā janvārī. Februārī iktundas cenu amplitūda Baltijā svārstījās no 10,24 EUR/MWh līdz 322,90 EUR/MWh.

1. attēls. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Nord Pool tirdzniecības apgabalos

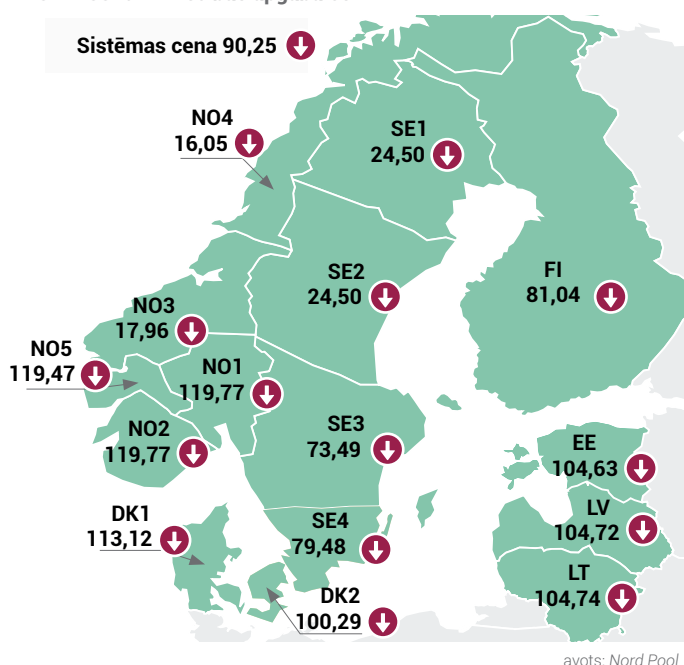

Aizvadītajā mēnesī Nord Pool sistēmas cenas samazinājumu galvenokārt veicināja mērenāki laikapstākļi. Nord Pool reģionā elektroenerģijas pieprasījums samazinājās par 9 %, salīdzinot ar šo periodu pirms gada, turklāt tas ir samazinājies par 10 % pret janvāra patēriņa datiem. Februārī Ziemeļvalstīs hidroelektroenerģijas aizpildījuma līmenis pieauga par 3 %, salīdzinot ar mēnesi iepriekš, bet arī februārī tas bija 8 % zem normas robežas. Tajā pašā laikā vēja staciju izstrādes apjoms aizvadītajā mēnesī bija par 10 % mazāks, salīdzinot ar janvāri. Lai gan februāra beigās dabasgāzes cenas strauji pieauga, mēneša vidējā cena mērenāku laikapstākļu dēļ nedaudz samazinājās, salīdzinot ar janvāri. Baltijā elektroenerģijas cenas samazinājumu veicināja arī gandrīz četras reizes pieaugušās enerģijas plūsmas no Krievijas, par 3 % lielākas enerģijas plūsmas no Somijas, tikmēr plūsmas no Zviedrijas SE4 tirdzniecības zonas samazinājās par 6 %.

3. attēls. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Eiropas valstīs

2. attēls. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas februārī Nord Pool tirdzniecības apgabalos

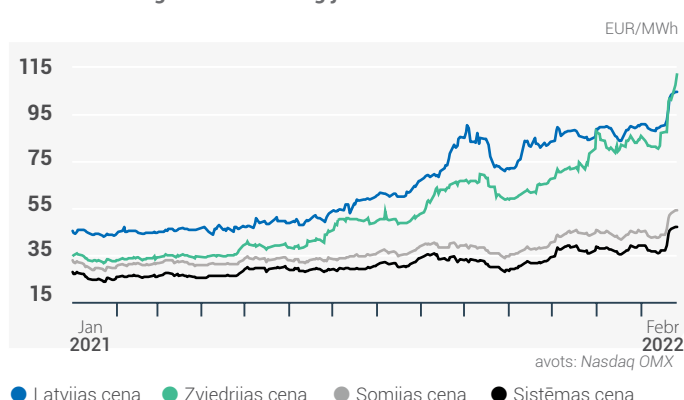
Nākotnes elektroenerģijas kontraktu cenas pieaug

Aizvadītajā mēnesī sistēmas un Latvijas elektroenerģijas nākotnes kontraktu cenām bija vērojama mērena pieauguma tendence. Tajā pašā laikā februārī Ziemeļvalstu hidrobalances līmenis turpināja uzlaboties no — 6,3 TWh mēneša sākumā līdz — 1,8 TWh zem normas robežas mēneša beigās. Savukārt februāra nogalē energoproduktu tirgos bija vērojams spēcīgs cenu lēcienis.

Aizvadītajā mēnesī sistēmas nākamā mēneša kontrakta (Nordic Futures) cena bija 75,51 EUR/MWh, kas ir kāpums par 7 %, un februāra beigās kontrakts noslēdzās ar 110,50 EUR/MWh. Līdzīga tendence februārī bija arī sistēmas 2023. gada 2. ceturkšņa kontraktam, kura cena pieauga par 8 % un bija 51,88 EUR/MWh. Turklāt arī 2023. gada sistēmas kontrakts, kura vidējā cena aizvadītajā mēnesī bija 39,46 EUR/MWh, pieauga par 5 %, mēnesi noslēdzot pie augstākās cenas — 47,50 EUR/MWh.

Februārī Latvijas nākamā mēneša kontrakta cena pieauga par 8 % līdz vidēji 144,60 EUR/MWh, mēneša beigās sasniedzot 169,00 EUR/MWh. Latvijas 2023. gada 2. ceturkšņa kontrakta cena februārī bija 124,99 EUR/MWh, kas ir 7 % kāpums, salīdzinot ar datiem pirms mēneša. Pieaugumu par 5 % piedzīvoja arī Latvijas nākamā gada kontrakts, kura vidējā cena februārī bija 92,25 EUR/MWh, mēnesi sasniedzot ar 104,40 EUR/MWh.

4. attēls. 2022. gada elektroenerģijas futures cenas

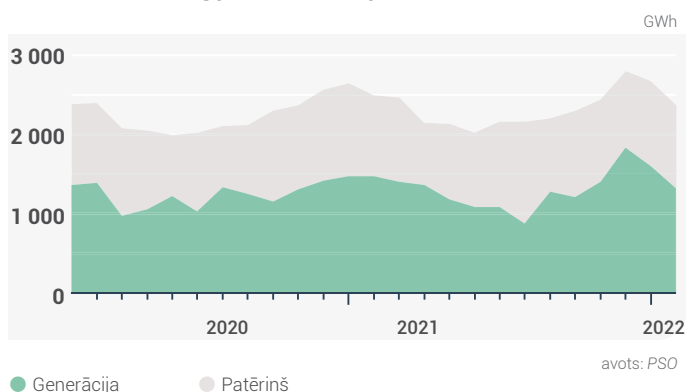

Baltijas elektroenerģijas izstrādes attiecība pret patēriņu — 56 %

Mērenāku laikapstākļu rezultātā februārī Baltijas elektroenerģijas patēriņš bija samazinājies par 5 %, salīdzinot ar 2021. gada februāri, kā arī par 11 % mazāks nekā mēnesi iepriekš, un kopā tika patērētas 2 360 GWh. Aizvadītajā mēnesī Latvijas elektroenerģijas patēriņš samazinājās par 3 %, salīdzinot ar 2021. gada februāri, līdz 604 GWh. Igaunijā elektroenerģijas patēriņš februārī bija 707 GWh, kas ir kritums par 11 % pret šo periodu gadu iepriekš. Februārī Lietuvā tika patērētas 1 049 GWh elektroenerģijas jeb par 2 % mazāk nekā 2021. gada februārī.

Arī elektroenerģijas izstrādei februārī novērots samazinājums, kas Baltijas reģionā veidoja 10 %, salīdzinot ar šo periodu 2021. gadā, un 17 %, salīdzinot ar janvāri, kopā saražojot 1 313 GWh. Februārī Latvijā elektroenerģijas ģenerācija bija 453 GWh, kas samazinājās par 12 %, salīdzinot ar janvāri, un par 22 %, salīdzinot ar šo periodu gadu iepriekš. Igaunijā izstrādes apjoms aizvadītajā mēnesī bija 454 GWh elektroenerģijas, kas kritās par 29 % pret janvāra datiem un bija par 13 % mazāks nekā 2021. gada februārī. Tīkmēr Lietuvā elektroenerģijas izstrādes samazinājums februārī bija 5 %, salīdzinot ar janvāri, lai gan, salīdzinot šī gada februārī saražoto apjomu (405 GWh) ar iepriekšējā gada periodu, ir vērojams pieaugums par 14 %.

5. attēls. Elektroenerģijas balance Baltijā

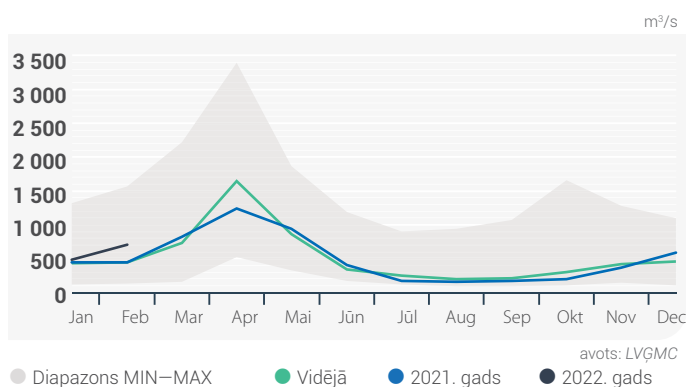
Februārī Baltijas izstrādes attiecība pret kopējo elektroenerģijas patēriņu bija 56 %. Latvijā šī attiecība nedaudz samazinājās un veidoja 75 %, kā arī Igaunijā rādītājs kritās līdz 64 % ipatšvaram. Tīkmēr Lietuvā kopējās ģenerācijas attiecība pret mēneša patēriņu nedaudz pieauga, sasniedzot 39 %.

Pieaug AS "Latvenergo" hidroelektrostaciju izstrāde

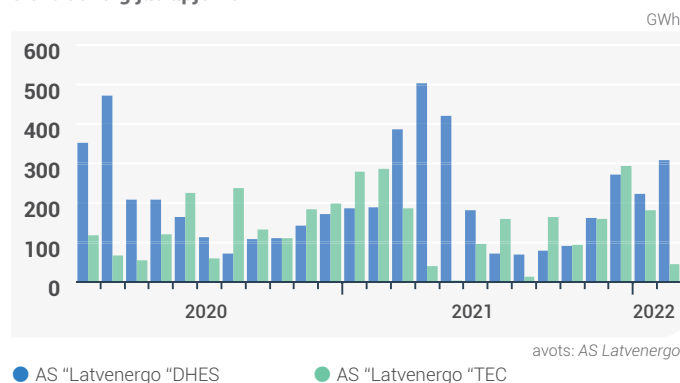
Daugavas pietece aizvadītajā mēnesī vidēji bija 714 m³/s, kas ir par 62 % vairāk nekā daudzgadū vidējais līmenis, kā arī par 47 % vairāk nekā pietece janvārī. Šāds pietece kāpums ir izskaidrojams ar kopējā nokrišņu daudzuma pieaugumu par 78 % virs mēneša normas (40,3 mm) pēc LVĢMC datiem.

Daugavas pietece palielināšanās dēļ februārī AS "Latvenergo" hidroelektrostaciju izstrāde kāpa par 38 %, salīdzinot ar janvāri, un mēneša laikā tika saražotas 308 GWh elektroenerģijas. Tīkmēr AS "Latvenergo" termoelektrostacijās elektroenerģijas izstrāde februārī samazinājās par 75 %, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, un kopā tika saražotas 45 GWh. TEC izstrādes apjoma samazinājumu galvenokārt noteica tirgus pieprasījums.

6. attēls. Ūdens pietece Daugavā, vidēji mēnesī

7. attēls. Daugavas HES un Latvenergo TEC saražotais elektroenerģijas apjoms

Spēcīga energoproduktu cenu eskalācija februāra beigās

Februārī jēlnaftas nākotnes kontrakta *Brent Crude Futures* cena kāpa par 12 % līdz 94,10 USD/bbl. Mēneša beigās kontrakta cena pirmo reizi kopš 2014. gada pārsniedza 100,00 USD/bbl robežu, mēnesi noslēdzot ar 100,99 USD/bbl un turpinot kāpumu arī martā.

Aizvadītajā mēnesī saglabājās stabili augsts jēlnaftas pieprasījums. ASV naftas krājumu līmenis turpināja samazināties, kas ietekmēja cenu kāpumu, lai arī februāra sākumā Opec+ nolēma palielināt naftas ieguves apjomu martā par 0,4m bbl/dienā. Februārī norisinājās ASV un Irānas pārrunas par kodolīgumu, kuras pozitīvā pārrunu rezultāta sasniegšanas gadījumā, solīja tirgum ievērojamu jēlnaftas eksporta apjomu no Irānas, kas palīdzētu pazemināt pieaugošās naftas cenas. Tomēr tirgus noskaņojumu strauji mainīja Krievijas Federācijas militārā agresija pret Ukrainu februāra beigās, kuras rezultātā iestājās nenoteiktība par iespējamiem Krievijas naftas piegāžu traucējumiem un sankciju ietekmi uz tirgu.

Aizvadītajā mēnesī ogļu nākotnes kontraktu cenas bija svārstīgas, lai gan cenu eskalācija pēdējā februāra nedēļā panāca nākotnes kontrakta *API2 Coal Futures Front month* mēneša vidējās cenas pieaugumu par 26 %, salīdzinot ar janvāri, līdz 180,61 USD/t.

Februāra nogalē kontrakta cena sasniedza četrus mēnešu augstāko robežu — 254,25 USD/t, martā kāpumam turpinoties. Galvenais iemesls šādam straujam ogļu cenu kāpumam ir bažas, ka jau līdz šim zema ogļu piegādes apjoms no Krievijas un Eiropu varētu samazināties vēl vairāk.

Dabāsgāzes nākamā mēneša kontrakta *(Dutch TTF)* cena februāra griezumā samazinājās par gandrīz 3 % līdz 81,21 EUR/MWh. Turpretī mēneša beigās bija vērojams straujš cenu pieaugums, sasniedzot divu mēnešu augstāko cenu līmeni — 134,32 EUR/MWh, kas turpinās arī marta sākumā.

Galvenais faktors, kas ietekmēja dabāsgāzes cenu samazinājumu, februārī bija mērenāki laikapstākļi. Turklāt aizvadītajā mēnesī sašķidrinātās dabāsgāzes imports uz Eiropu saglabājās tuvu janvāra rekordlielam apjoma līmenim. Tomēr cenu kāpumu mēneša nogalē noteica jau iepriekš pieminētā Krievijas un Ukrainas konflikta eskalācija. Tas izraisīja Vācijas lēmumu par *Nord Stream 2* gāzes vada sertifikācijas procesa iesaldēšanu, kā arī pilnīgas projekta atcelšanas izvērtēšanu, turpmākos soļus šajā jautājumā saskaņojot ar ASV un citiem sabiedrotajiem. Izvirzītās sankcijas pret Krieviju, un piegādes traucējumu risks pastiprināja asu dabāsgāzes cenu lēcieni.

Mēneša nogalē Krievijas gāzes piegādes uz Eiropu saglabājās stabilas, pat ar nelielu pieauguma tendenci, turklāt pieauga gāzes plūsmas no Norvēģijas. Februāra beigās Eiropas dabāsgāzes krātuvju aizpildījuma līmenis ir krities līdz 29 % no kopējās jaudas, un bija par 8 % zemāks nekā šajā periodā gadu iepriekš.

Eiropas emisiju kvotu (*EUA Futures*) Dec.22 kontrakta cena arī februārī saglabāja augošu tendenci, mēneša laikā kāpjot par 8 % līdz 91,18 EUR/t.

Februāra sākumā Eiropas emisiju kvota sasniedza jaunu rekordu, cenai uzskāpjot līdz pat 98,49 EUR/t, ko veicināja izredzes par mazāku kodolenerģijas pieejamību Francijā, kas savukārt veicinās elektroenerģijas ražošanas pieaugumu ar fosilajiem resursiem un lielāku pieprasījumu pēc emisijas kvotām. Kontrakta cenām svārstoties, mēneša beigās tas noslēdzās pie zemākas cenas — 82,21 EUR/t, ko galvenokārt ietekmēja Rietumvalstu pastiprinātās sankcijas pret Krievijas banku sistēmu, palielinot ekonomiskā krituma risku. ●

Lielākā saules stacija Latgalē – AS "Preiļu Siers" saules panelu elektrostacija

Latvenergo koncerna nerevidētie 2021. gada rezultāti

Notikumi elektroenerģijas tirgū

2021. gadā pasaules ekonomikas atveseļošanās pēc Covid-19 ierobežojumiem un laika apstākļu radītā ietekme uz energoresursu patēriņu un elektroenerģijas ražošanu radīja t.s. perfekto vētru — līdz šim nepieredzētu elektroenerģijas un energoresursu sadārdzinājumu.

2021. gadā elektroenerģijas tirgus cenas Baltijā palielinājās vairāk nekā divarpus reizes, salīdzinot ar 2020. gadu.

Mazinoties Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem, pasaulē būtiski pieauga pieprasījums pēc elektroenerģijas.

Baltijas valstīs elektroenerģijas patēriņš ir audzis par 4 %. Resursu pieprasījumam pārsniedzot piedāvājumu, daudz aktuālāka kļuvusi nepieciešamība pēc atjaunīgo resursu jaudu palielināšanas, kas vienlaicīgi risinātu klimatneitralitātes īstenošanu.

Dabaszāģes cena 2021. gada decembrī sasniedza 115,8 EUR/MWh, kamēr 2020. gada decembrī tās cena bija 16,2 EUR/MWh. Savukārt emisiju kvotu cena 2021. gada decembrī sasniedza 80 eiro par tonnu, kas ir 2,6 reizes vairāk nekā gadu iepriekš.

Latvenergo koncerns pērn ir bijis lielākais zaļās enerģijas ražotājs Baltijas valstīs, un kopumā tajā saražotas 4 517 gigavatstundas (GWh) elektroenerģijas, kas ir par 6 % vairāk nekā 2020. gadā.

Pārskata gadā *Latvenergo* koncerns ir zaļās enerģijas ražošanas līderis Baltijā, saražojot 29 % no kopējā Baltijas valstīs izstrādātā elektroenerģijas apjoma. 59 % no tās ir saražoti no atjaunīgajiem energoresursiem — pērn izstrādes apjoms Daugavas HES ir pieaudzis par 4 %, un tas ir 2 636 GWh.

Elektroenerģijas izstrāde *Latvenergo* TEC ir bijusi par 10 % lielāka, sasniedzot 1 854 GWh. Salīdzinoši lielāku izstrādi ietekmēja mazāka izstrāde 2020. gadā, kad apkures sezonā bija silti laika apstākļi un zemas elektroenerģijas cenas. Par 22 % pieaugusi arī siltumenerģijas izstrāde.

Koncerna ieņēmumi 2021. gadā pieauga par 38 % un sasniedza 1 065,2 milj. eiro. EBITDA ir 198,8 milj. eiro, kas ir par 28 % mazāk nekā pirms gada. Savukārt koncerna peļņa ir 71,6 milj. eiro.

2021. gadā *Latvenergo* koncerns ir bijis pārstāvēts visos enerģijas tirdzniecības segmentos Latvijā, Lietuvā un Igaunijā. Saviem klientiem koncerns pārdevis par 5 % vairāk elektroenerģijas nekā gadu iepriekš jeb 6 706 GWh. *Latvenergo* koncernam ir 750 tūkstoši klientu, t. sk. ārpus Latvijas — vairāk nekā 90 tūkstoši. Ārpus Latvijas pārdotās elektroenerģijas apjoms veido aptuveni 40 %.

Pārskata gadā Daugavas HES hidroagregātu rekonstrukcijā ir ieguldīti 11,7 milj. eiro. Rekonstrukcija nodrošinās hidroagregātu darbību turpmākos 40 gadus. Tiklu modernizācijā ieguldīti 67 % no kopējām investīcijām. Pagājušajā gadā veiktas investīcijas darbības paplašināšanā Igaunijā, ieguldot kopumā gandrīz 10 milj. EUR.

Jaunie atjaunīgās enerģijas izmantošanas virzieni ir prioritāri 2021. gadā izstrādātajā koncerna izaugsmes stratēģijā periodam no 2022. līdz 2026. gadam.

Izaugsmes stratēģija ir vērsta uz koncerna darbības izvēršanu un līderību atjaunīgās enerģijas izmantošanas attīstīšanā. Atbilstoši tai 2030. gadā 75 % *Latvenergo* koncerna ražotās enerģijas tiks iegūti no atjaunīgajiem resursiem, kā prioritāru izvirzot vēja enerģētikas attīstīšanu, un līdz ar jaunām ražotnēm nodrošinot tik lielu saražotās elektroenerģijas apjomu, kas ļaus to arī eksportēt.

Koncerns ir vērienīgi turpinājis attīstību saules enerģijas un elektromobilitātes virzienā.

Gads bijis īpaši sekmīgs saules paneļu tirdzniecībā — salīdzinot ar 2020. gadu, noslēgto saules paneļu un saules parku daļu pārdošanas līgumu skaits Baltijā ir pieaudzis vairāk nekā divas reizes, pārsniedzot 1 300. Kopējā *Latvenergo* koncerna mazumtirdzniecības klientiem uzstādītā saules paneļu jauda Baltijā sasniedz gandrīz 11 MW, līdz ar to *Latvenergo* ir viens no vadošajiem šī pakalpojuma sniedzējiem Baltijā.

2021. gadā ir sasniegts gada sākumā izvirzītais mērķis elektroauto uzlādes pieslēgvietu daudzumam — *Elektrum* uzlādes tīklu veido 90 pieslēgvietas, ar mobilo lietotni veikto uzlāžu skaits, salīdzinot ar 2020. gadu, ir uz pusi lielāks, veicot 8 500 uzlādes 160 MWh apmērā.

Kā ēku renovācija ietekmē iedzīvotāju ikdienu?

Sagatavots *Elektrum* Energoefektivitātes centrā

Ņemot vērā klimatiskos apstākļus Eiropā, tieši ēkas ir viens no lielākajiem siltumenerģijas patērētājiem Eiropas Savienībā (ES). Lai saražoto šo siltumu, tiek radīta vairāk nekā trešdaļa no kopējām ES siltumnieces efekta gāzu emisijām. Lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti visā Eiropā, nepieciešams ne tikai rūpēties par jaunbūvju energoefektivitāti, bet arī renovēt esošās ēkas. Pieaugot energoresursu cenām un vides prasībām, ikviens meklē risinājumus, kā samazināt neefektīvos tēriņus — ikviens taču vēlas dzīvot energoefektīvā un ērtā ēkā, kas nodrošina gan zemu rēķinu, gan mazāku ietekmi uz apkārtējo vidi un vienlaikus labu dzīves kvalitāti. Kā ēku renovācija ietekmē iedzīvotāju ikdienu? Uz šo jautājumu atbildi varēja gūt *Elektrum* Energoefektivitātes centra rīkotajā 23. februāra vebinārā "Kā ēku renovācija ietekmē iedzīvotāju ikdienu?"

Trīs ceturtdaļas Latvijas ēku joprojām nav energoefektīvas

Eiropas Parlamenta deputāte **Inese Vaidere** uzsvēra, ka energoresursu cenas šobrīd ir augstas, un tās nenoliedzami ietekmēs arī šībrīža situācija Eiropā, īpaši Ukrainā notiekošās karadarbības dēļ.

"Renovācija sniedz vairākus praktiskus ieguvumus. Daudzas ēkas ir novecojušas, slikti ventilētas un arī nepietiekami apsildītas, ar paaugstinātu mitrumu. Tas viss kaitē iedzīvotāju veselībai un drošībai. Savukārt energoefektīvu ēku uzturēšana ir krietni lētāka, atjaunojot mājokli, tiek palielināta arī īpašuma vērtība. Ēku atjaunošana ļauj siltumenerģijas patēriņu samazināt vairāk nekā uz pusi. Tāpat tā ļauj samazināt atkarību no agresīvās kaimiņvalsts dabas resursiem — dabasgāzes. Ēku renovācija tāpat ir nozīmīga Eiropas zaļā kursa daļa. Tāpat svarīgi, lai Eiropā noteiktās ēku energoefektivitātes prasības neklātu par nepanesamu slogu Latvijas iedzīvotājiem, īpaši ar zemākiem ienākumiem. Par spīti ieguvumiem no renovācijas, ¾ Latvijas ēku joprojām nav energoefektīvas, trūkst pietiekama valsts atbalsta vēsturisko ēku renovācijai," tā Inese Vaidere.

Kur ņemt finansējumu?

Lai ēkas renovētu, nepieciešami ievērojami finanšu līdzekļi. Par to, kādu atbalstu iespējams saņemt, vebinārā dalībniekiem stāstīja Ekonomikas ministrijas speciālists **Gatis Silovs**:

"No Eiropas Savienības struktūrfondiem atbalsts pieejams četrām prioritātēm: klimats un energoefektivitāte (698,5 milj.eiro), ekonomikas transformācija un produktivitāte (520,8 milj. euro), nevienlīdzības mazināšana (205,5 milj. euro) un digitālā transformācija (183,5 milj. euro).

Klimata un energoefektivitātes sadaļā ir vairākas programmas, kas ir domātas energoefektivitātes uzlabošanai dažāda tipa ēkās un uzņēmumos. Papildus Ekonomikas ministrijas atbalstam ir arī Vides un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) atbalsts, taču VARAM programmas lielākoties paredzētas pašvaldībām.

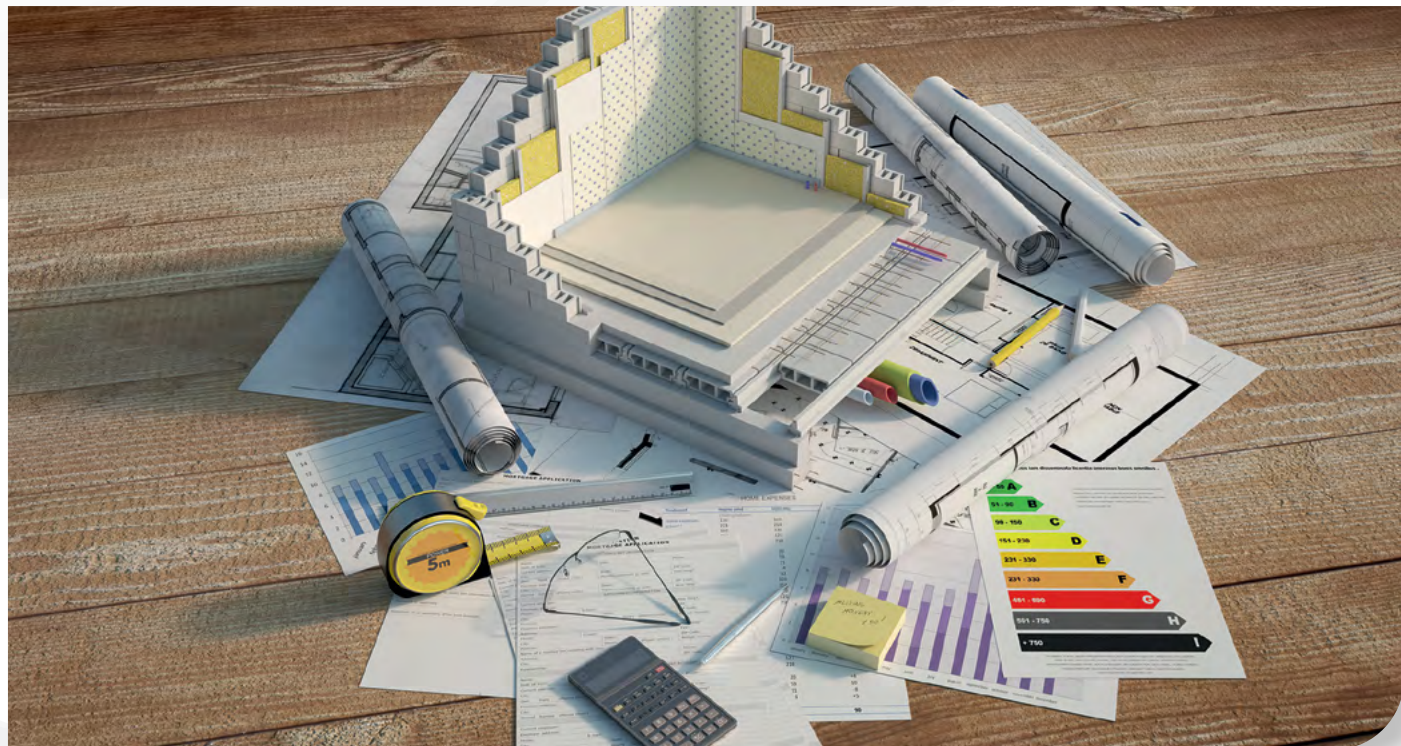
Eiropas prasības nosaka, ka, īstenojot ēkas renovāciju, jāpanāk vismaz 30 % siltumenerģijas ietaupījums. Statistika liecina, ka šādu ietaupījumu sasniedz visas renovētās ēkas. Taču tas atkarīgs no tā, cik sliktā stāvoklī ir ēkas pirms renovācijas. Būtiski saprast, ka Eiropas finansējums tiek dots tieši siltuma patēriņa samazināšanai.

Programmā "Komersantu energoefektivitātes paaugstināšana" paredzēts vairāk nekā 166,9 miljonus liels finansējums no trim dažādiem fondiem. Finansējums 2022. gada vidū būs pieejams sadarbībā ar attīstības finanšu institūciju ALTUM, šis atbalsts būs pieejams kā aizdevums, kura summa ir līdz 5 miljoniem euro ar atmaksas termiņu līdz 20 gadiem. Projekta veiksmīgas īstenošanas gadījumā paredzēta kapitāla atlaide aizdevuma pamatsummas dzēšanai līdz 30 %, bet ne vairāk kā 1,5 miljoni euro. Programmas mērķauditorija — komersanti un rūpniecības uzņēmumi. Plānots atbalstīt aptuveni 790 komersantu. Finansējumu varēs iegūt iekārtu iegādei energoefektivitātes paaugstināšanai, esošo rūpnieciskās ražošanas jaudu modernizēšanai, uzstādot energoefektīvākas un atjaunīgo energoresursu (AER) tehnoloģijas izmantojošas ražošanas un ražošanu nodrošinošas blakusprocesu iekārtas, ražošanas teritorijā esošo iekšējo un ārējo inženiertīklu un inženiersistēmu nomaiņu pret energoefektīvākām, atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju ieviešanai.

Tāpat 2022. gada vidū programmā "Energoefektivitāte dzīvojamās ēkās — daudzdzīvokļu ēkās un privātmājās" ar ALTUM būs pieejams 229,6 miljonu finansējums dzīvokļu un privātmāju īpašniekiem. Arī šie būs aizdevumi vai garantijas ar kapitāla atlaidi aizdevuma pamatsummas dzēšanai. Tie paredzēti siltummezglu un radiatoru, logu nomaiņai, bēniņu, pagraba pārsegumu siltināšanai, fasādes renovācijai un siltināšanai un citām līdzvērtīgām darbībām.

Šajā pašā laikā būs pieejami granti programmā "Energoefektivitāte valsts ēkās" 176,1 miliona euro apmērā. Atbalsta sniedzējs šajā gadījumā būs CFLA. Finansējums būs pieejams energoefektivitātes uzlabošanai, viedas energovadības un atjaunīgo energoresursu izmantošanas pasākumiem valsts īpašumā esošajās ēkās.

Centralizētās siltumapgādes uzņēmumi, pašvaldības un mājāsaimniecības ar ALTUM atbalstu varēs pretendēt uz 56,5 miljonu lielu finansējumu programmā

"Siltumapgāde un aukstumapgāde" kombinētā finanšu instrumenta veidā, kas paredzēts energoefektivitātes paaugstināšanai centralizētajā un individuālajā siltumapgādē un aukstumapgādē, AER un bezemisiju tehnoloģijas izmantojošu iekārtu ieviešanai centralizētajā un individuālajā siltumapgādē.

Savukārt elektroenerģijas ražošanas komersanti, pašvaldības, elektroenerģijas energokopienas un mājaimniecības ar ALTUM varēs pretendēt uz 23,49 miljoniem eiro programmā "Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana — saules enerģija u.c.". Finansējums paredzēts saules elektroenerģijas ražošanas iekārtu, akumulācijas iekārtu un ar to darbību saistīto viedo risinājumu uzstādīšanai, kompetences celšanai atjaunīgo energoresursu un gaisa piesārņojuma jautājumos.

Kliedē vairākus mītus

Kā atjaunot ēku Rīgā? Kur vērsties pēc palīdzības? Uz šiem jautājumiem atbildes sniedza Jānis Ikaunieks no "Rīgas enerģētikas aģentūras". Rīga ir izvirzījusi visai ambiciozus mērķus — atjaunot vismaz 2000 ēku līdz 2030. gadam.

Jānis Ikaunieks atklāj, ka pēc atjaunošanas tipveida ēkām Latvijā siltumenerģijas patēriņš samazinās vidēji par 55 %. Ēkā pēc renovācijas samazinās izdevumi siltumenerģijai, remontdarbiem, ja ēkai ir atjaunotas un siltinātas visas fasādes, tiek piemērota nekustamā īpašuma nodokļa atlaide. Ēkas konstrukcijas vairs netiek bojātas un tiek pagarināts ēkas mūžs, pieaug ēkas iemītnieku komforta līmenis, tā kļūst vizuāli pievilcīgāka, pieaug īpašuma vērtība. Iekšējās nav aukstu sienu, samazināts pelējuma veidošanās risks.

Jānis Ikaunieks kļiedēja arī vairākus mītus. Piemēram, "Kredītsaistības ir lielas un palielina maksājumus". Energoefektivitātes projektu rezultātā ir iespējams samazināt siltumenerģijas patēriņu ēkas apkurei par 50—60 %, kas tiek izmantoti investīciju un kredīta maksājuma atmaksai. Tāpēc iedzīvotāju ikmēneša maksājums nepalielinās vai pieaugums ir neliels. Atjaunojot ēku, rodas citi ieguvumi, kaut vai nekustamā īpašuma nodokļa atlaide 90 % apmērā.

Vēl viens mīts: "Pēc atjaunošanas palielināsies pelējums". Savulaik tas tā patiešām bija, jo darbi netika veikti, ņemot vērā padomju laikā celto māju ventilācijas sistēmu īpatnības. Šobrīd ēkas atjaunošanas procesā tiek sakārtota ventilācijas sistēma, samazinās kondensāta veidošanās risks, temperatūra uz sienas virsmas un stūros palielinās, pieaug komforta temperatūra, un tiek nodrošināts optimāls telpas mikroklimats.

Vēl cits mīts: "Ēka nav jāatjauno, jo ir labā stāvoklī". Būvzinieņi jau sen brīdina, ka dzīvojamais fonds Latvijā ir novecojis un ir sliktā tehniskā stāvoklī. Atjaunojot ēku kompleksī, norobežojot konstrukcijas, šuves un plaisas tiek atjaunotas un iekonservētas zem siltumizolācijas slāņa — tās vairs netiek pakļautas ārējo laika apstākļu ietekmei. Tāpēc pieaug prognozētais ēkas dzīves cikla ilgums. Ēka kļūst skaistāka, un ievērojami pieaug tās vērtība. Ieguldījums ēkas atjaunošanā ir līdzvērtīgs ēkas vērtības pieaugumam.

Vēl kāds mīts: "Ēkas atjaunošanas kvalitāte ir sliktā". Latvijā kopš 2009. gada atjaunots ap 1000 ēku. Ēku atjaunošanas process tiek īstenots atbilstoši būvniecības likumam, tiek pilnveidoti būvnormatīvi kvalitatīvu projektu ieviešanai. Tāpat būvniecības konkurss ierobežo materiāli izvēli, speciālistu atlasi un citas ar būvniecību saistītās lietas. Savukārt būvuzraugs nodrošina labu būvniecības rezultātu. Arī mājas iedzīvotāji var iesaistīties būvniecības procesā un ziņot būvuzraugam par pamanīto.

"Rīgas enerģētikas aģentūra" piedāvā tiešsaistes konsultācijas, klātienes tikšanās un apmācības, atbalstu tehniskās dokumentācijas sagatavošanai un pilna cikla energoefektivitātes projektu vadību no idejas līdz ēkas atjaunošanai.

Nākotnes standarts — uzlāde pie katras ēkas

AS "Latvenergo" Elektrotransporta uzlādes tīkla vadītājs Ansis Valdovskis skaidroja, ka, pieaugot elektroauto skaitam, nepieciešams arvien vairāk uzlādes punktu. Taču uzlādes vietas visbiežāk ir pie lielajiem autoceļiem, tirdzniecības vietām, sporta centriem. *Latvenergo* izveidojis jau 95 publiskas pieslēgvietas, tajā skaitā Rīgas mikrorajonos.

Lai izveidotu uzlādes vietu, nepieciešamas iegūt visai daudz saskaņojumu. Atbilstoši dzīvokļu īpašuma likumam var būt nepieciešami pat trīs lēmumi — atļauja par kopīgas uzlādes stacijas izmantošanu, atļauja uzlādes stacijas izbūvei, kā arī noteikumu sagatavošana, kā starp īpašniekiem izmantot kopīgu zemi. Tāpat iespējamas problēmas ar uzlādes punktu pieslēgumu, jo daudzām ēkām ir nepietiekama pieslēguma jauda, ir pilsētu politikas veidotāju viedoklis, ka vajag aizliegt auto novietošanu pie dzīvojamajām ēkām, nav skaidrs, kas pārvaldīs un kas būs atbildīgs par uzlādes staciju un tās infrastruktūru, kā tiks veikti norēķini un citas problēmas.

Protams, tās visas iespējams atrisināt, un uzlādes vietas ierīkošanu var iekļaut mājas renovācijas projektā. Var izvietot uzlādes vietas blakus daudzdzīvokļu mājām jau esošajos stāvlaukumos, vai arī var veidot tā saucamos uzlādes stāvlaukumus jeb *charging hubs*. ●

IZGLĪTOJOŠI VEBINĀRI Elektrum Energoefektivitātes centrā

Elektrum Energoefektivitātes centrs ar vairāk nekā 24 gadus uzkrāto pieredzi izglīto par daudzveidīgiem risinājumiem energoefektivitātes paaugstināšanā, regulāri rīkojot bezmaksas vebinārus un pasākumus, sniedzot konsultācijas.

Visi šī vebināra materiāli ikvienam ir pieejami elektrum.lv/seminari sadaļā "Semināru arhīvs", kā arī aicinām pieteikties nākamajam bezmaksas vebināram 27. aprīlī "Kā paaugstināt ražošanas uzņēmuma energoefektivitāti?"

Ikvienam interesentam – bezmaksas izglītojoši vebināri 2022. gadā

Dodoties atpūtā, izslēdziet un atvienojiet no kontaktligzdas tās elektroierīces, kas atrodas gaidīšanas režīmā. Tā mēnesī ietaupīsiet tik daudz elektrības, lai 1250 reizes uzlādētu viedtālruni.

23. martā

Solis pretim zaļākai ikdienai

25. maijā

Vai Tavs nākamais auto būs elektrisks?

Pieteikties vebināriem elektrum.lv/pasakumi

27. aprīlī

Kā paaugstināt ražošanas uzņēmuma energoefektivitāti?

Pieteikties vebināram elektrum.lv/seminari